



VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV ARCHITEKTURY

INSTITUTE OF ARCHITECTURE

BROWNFIELDY V ČR V NÁVAZNOSTI NA HISTORICKÉ CENTRUM

BROWNFIELDS IN THE CZECH REPUBLIC IN CONNECTION WITH HISTORICAL
CENTERS

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Lucia Murárová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. JAN MÁJEK, Ph.D.

BRNO 2019



VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV ARCHITEKTURY

INSTITUTE OF ARCHITECTURE

BROWNFIELDY V ČR V NÁVAZNOSTI NA HISTORICKÉ CENTRUM

BROWNFIELDS IN THE CZECH REPUBLIC IN CONNECTION WITH HISTORICAL
CENTERS

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Lucia Murárová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. JAN MÁJEK, Ph.D.

BRNO 2019



VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	N3504 Architektura a rozvoj sídel
Typ studijního programu	Navazující magisterský studijní program s prezenční formou studia
Studijní obor	3501T014 Architektura a rozvoj sídel
Pracoviště	Ústav architektury

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Student	Bc. Lucia Murárová
Název	Brownfieldy v ČR v návaznosti na historické centrum
Vedoucí práce	Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.
Datum zadání	30. 11. 2018
Datum odevzdání	17. 5. 2019

V Brně dne 30. 11. 2018

doc. Ing. arch. Antonín Odvárka, Ph.D.
Vedoucí ústavu

prof. Ing. Miroslav Bajer, CSc.
Děkan Fakulty stavební VUT

PODKLADY A LITERATURA

CARRERA, Judit., Magda. ANGLÈS a Rosa. PUIG TORRES. In favour of public space: ten years of the European Prize for Urban Public Space. Barcelona: ACTAR, c2010. ISBN 9788492861385.

FERNÁNDEZ PER, Aurora. Dbook: density, data, diagrams, dwellings; análisis visual de 64 proyectos de vivienda colectiva - a visual analysis of 64 collective housing projects. Vitoria-Gasteiz: a+t Ediciones, 2007. ISBN 9788461159000.

GEHL, Jan. Města pro lidi. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 9788026020806.

GEHL, Jan. Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství. Boskovice: Albert, 2000. ISBN 8085834790.

HRŮZA, Jiří. Stavitelé měst. Praha: Agora, 2011. ISBN 9788086820088.

JEHLÍK, Jan. Rukověť urbanismu: architektura poznávání a navrhování prostředí. Praha: Ausdruck Books, 2016. ISBN 9788026095583.

KRIER, Léon. Architektura - volba nebo osud. Praha: Academia, 2001. ISBN 8020000127.

LYNCH, Kevin. Obraz města: <>image of the city. Praha: Polygon, 2004. ISBN 8072730940.

NEUFERT, Ernst, NEUFERT, Peter, ed. Navrhování staveb: zásady, normy, předpisy o zařízeních, stavbě, vybavení, nárocích na prostor, prostorových vztazích, rozměrech budov, prostorech, vybavení, přístrojích z hlediska člověka jako měřítko a cíle : příručka pro stavební odborníky, stavebníky, vyučující i studenty. 2. české vyd. Praha: Consulinvest, 2000. ISBN 978-80-901486-6-6.

SCHENK, Leonhard, Oliver FRITZ, Rolo FUTTERER a Markus NEPPL. Designing cities: basics, principles, projects. Basel: Birkhäuser, [2013]. ISBN 978-3-0346-1325-5.

SITTE, Camillo. Stavba měst podle uměleckých zásad. Vydal: ÚÚR, Brno, 2012.

ŠÉPKA, Jan a Mirka TŮMOVÁ. Jak se dělá město. Praha: Prostor - architektura, interiér, design, 2015. ISBN 978-80-87064-15-3.

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ

Tématem diplomové práce je urbanistický návrh soudobé městské struktury v řešeném městském prostoru. Úkolem je prokázat životaschopnost a udržitelnost navržené zástavby a její ekonomické, sociální a enviromentální parametry. Bude navržen i odpovídající veřejný prostor - ulice, náměstí v této struktuře.

Výkresová část bude zpracována s využitím CAD, textová část a případné tabulkové přílohy budou zpracovány v textovém a tabulkovém editoru PC. Ve stanoveném termínu bude výsledný elaborát odevzdán vedoucímu diplomové práce v úpravě a kompletaci podle jednotných pokynů Ústavu architektury FAST VUT v Brně. Při zpracování diplomového projektu je nezbytné řídit se směrnicí děkana č. 12/2009 vč. příloh č.1,2,3: Úprava odevzdání a zveřejňování vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP) na FAST VUT.

Předepsané přílohy:

Seznam složek:

A. DOKLADOVÁ ČÁST

B. URBANISTICKÁ STUDIE:

- textová část A4 v předepsané podobě

- urbanistická studie v úměrném měřítku a obsahu: (Průzkumy a rozborů, Výkres problémů, limitů, hodnot a záměrů, Výkres širších vztahů, Hlavní výkres, Koordinační situace, Charakteristické půdorysy, Řezy, Pohledy, Perspektivní pohledy (vizualizace), Urbanistický detail v úměrném měřítku, další grafické přílohy komplexně prokazující kvality navrženého řešení.

- úplný projekt ve formátu 2xA3 a 1xB1 a presentační plakát 700/1000mm.

C. MODEL v úměrném měřítku, CD s dokumentací celého projektu

STRUKTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).
2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (nepovinná součást VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).

Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.
Vedoucí diplomové práce

ABSTRAKT

Předmětem zadání Diplomová práce je urbanistická studie na území v části bývalé Tepny v Náchodě. Areál Tepny je z velké části již po demolici a v současné době chátrá. Toto území má velký potenciál rozvoje a využití, nachází se v krátké pěší docházkové vzdálenosti od historického centra města a zároveň od obytné zóny v severní části Náchoda. Nad řešeným územím se týčí zámek, který je dominantou a orientačním bodem města. Cílem návrhu bylo maximálně využít potenciál území, ale zároveň přistupovat citlivě k okolní krajině a plynule navázat městským charakterem na krajinný ráz blízkého okolí. Návrhem se ruší objekty, které nerespektují okolní urbanistickou strukturu města anebo a naopak stávající zástavba neuzavřených bloků je doplněna novou zástavbou.

KLÍČOVÁ SLOVA

zelená stezka, svah, zeleň, zámek, parter, úrovně, veřejný prostor, centrum města, limity území, kompoziční osy, charakter uliční zástavby, památková zóna, ochranná pásma, dominanty

ABSTRACT

The subject of the Diploma thesis is an urban study in the area of the former part of Tepna in Náchod. The Tepna area is largely after demolition and is currently dilapidating. This area has the potential for development and use, located within a short walking distance from the historic city center and at the same time from the residential area in the northern part of Náchod. Above the solved area is the castle, which is a dominant and a city landmark. The aim of the proposal was to use the potential of the territory at most, but at the same time to approach the surrounding landscape sensitively and to connect the urban character of the surrounding urban structure of the city and, conversely, the existing buildings of unclosed blocks are supplemented by new development.

KEYWORDS

green path, hillside, green, castle, first floor, levels, public space, city centre, land use limits, compositional axes, character of build-up area, historical reserve, buffer zone, dominants

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

Bc. Lucia Murárová *Brownfieldy v ČR v návaznosti na historické centrum*. Brno, 2019. 24 s., 25 s. příl. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav architektury. Vedoucí práce Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ O SHODĚ LISTINNÉ A ELEKTRONICKÉ FORMY ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že elektronická forma odevzdané diplomové práce s názvem *Brownfieldy v ČR v návaznosti na historické centrum* je shodná s odevzdanou listinnou formou.

V Brně dne 16. 5. 2019

Bc. Lucia Murárová
autor práce

PROHLÁŠENÍ O PŮVODNOSTI ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem *Brownfieldy v ČR v návaznosti na historické centrum* zpracoval(a) samostatně a že jsem uvedl(a) všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 16. 5. 2019

Bc. Lucia Murárová
autor práce

OBSAH

- a) titulní list
- b) zadání VŠKP
- c) abstrakt v českém a angl. jazyce, klíčová slova v českém a angl. jazyce
- d) bibliografická citace VŠKP podle ČSN ISO 690
- e) prohlášení autora o původnosti práce
- f) obsah
- g) úvod
- h) průvodní zpráva
- i) závěr
- j) seznam použitých zdrojů
- k) seznam použitých zkratk a symbolů
- l) seznam příloh
- m) přílohy
- n) popisný soubor závěrečné práce
- o) prohlášení o shodě listinné a elektronické formy VŠKP

ÚVOD

Diplomová práce se zabývá urbanistickým návrhem v Náchodě, řešené území je situováno v místě bývalé Tepny, která je v současné době z velké části zdemolována, kromě jedné stavby, která je ve špatném technickém stavu.

Hlavním cílem návrhu je využít potenciál řešeného území a zodpovědně jej začlenit do stávající struktury Náchoda tak, aby vznikl kvalitní fungující městský organismus. Návrh se zejména zabývá propojením historického centra města s obytnou zónou v severní části Náchoda a využití rekreačního potenciálu území.

Řešené území, o rozloze 10,42 ha, je definováno na východní straně silnicí I. třídy (ul. Plhovská), která má být v budoucnu nahrazena severním obchvatem, z jižní strany ul. Kamenice, která je i pěší zónou a navazuje přímo na historické centrum, ze západu je definovaná svahem, na kterém stojí městský zámek a ze severní strany ul. za Továrnou, která navazuje na obytnou zónu.

Navržená smíšená obytná zástavba navazuje strukturou na okolní stávající zástavbu, hlavním cílem bylo uzavřít otevřený blok z jižní části území, kde jsou zásobovací a neestetické vnitrobloky a dvory orientovány přímo do ulic. Prostor této ulice je velmi nejednoznačný a velmi špatně se v něm orientuje, stávající zástavbě chybí řád. Novou zástavbou území naváže na již existující urbanistickou strukturu, která vychází z pohledových os na dominanty v Náchodě. Cílem návrhu také bylo vytvořit plynulý přechod mezi městem a krajinou, která má v okolí velký význam a potenciál.

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

**BROWNFIELDY V ČR V NÁVAZNOSTI NA
HISTORICKÉ CENTRUM**

DIPLOMOVÁ PRÁCE KVĚTEN 2019

**AUTOR: BC. LUCIA MURÁROVÁ
VEDOUCÍ PRÁCE: ING. ARCH. JAN MÁJEK, PH.D.
VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
FAKULTA STAVEBNÍ
ÚSTAV ARCHITEKTURY**

1. OBSAH PRŮVODNÍ ZPRÁVY

- 1.** Obsah
- 2.** Identifikační údaje
- 3.** Historický kontext a charakteristiky řešeného území
- 4.** Analýzy řešeného území
- 5.** Problémy a potenciály
- 6.** Koncept a urbanistické řešení

2. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název práce:	BROWNFIELDY V ČR V NÁVAZNOSTI NA HISTORICKÉ CENTRUM
Typ práce:	Diplomová práce
Dokončení práce:	Květen 2019
Typ dokumentace:	Urbanistická studie
Vedoucí práce:	Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.
Autor práce:	Bc. Lucia Murárová
Kraj:	Královohradecký
Město:	Náchod
Městská část:	Náchod
Celková plocha řešeného území:	104 150 m ²
Původní zastavěná plocha území:	24 336 m ²
Zastavěná plocha nové zástavby:	31 639 m ²
Nová zastavěná plocha území:	47 633 m ²
Plocha odstraňovaných budov:	8 342 m ²
Procento zastavění původní zástavby:	23,4%
Procento zastavění nové zástavby:	45,7%
Bytových jednotek:	444 BJ
Nových rezidentů (3OS/BJ):	1332 OS
Potřeba parkovacích míst (1,4 OA/BJ):	622 OA

3. HISTORICKÝ KONTEXT A CHARAKTERISTIKY ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Řešené území, o rozloze 10,42 ha, je definováno na východní straně silnice I. třídy (ul. Plhovská), která má být v budoucnu nahrazena severním obchvatem, z jižní strany ul. Kamenice, která je i pěší zónou a navazuje přímo na historické centrum, ze západu je definovaná svahem, na kterém stojí městský zámek a ze severní strany ul. za Továrnou, která navazuje na obytnou zónu.

HISTORICKÝ PŘEHLED

Kolem poloviny 13. století založil Hron z rodu Načeraticů hrad sloužící k ochraně území, kterým procházela stará obchodní zemská cesta spojující Prahu s Kladskem/Polskem a pod ním pravděpodobně i město. Hrad se nacházel na strategicky důležitém místě, kde se zemská stezka zužovala do průsmyku nazvaného Branka. Jméno Náchod je poprvé zdokumentováno v písemných pramenech v roce 1254 a vzniklo jako označení místa, kterým se chodí nebo prochází.

Předchůdcem města byla trhová ves na místě dnešního Starého Města, jejíž význam dokumentuje hřbitovní kostel sv. Jana Křtitele ze 13. století. Od začátku 14. století bylo město Náchod chráněno hradbami, na něž navazovaly dvě další linie hradeb táhnoucí se nahoru k hradu. Okolo této doby začala též vznikat i dvě nejvýznamnější předměstí - Horské a Krajské před oběma branami.

Během staletí se majitelé hradu střídali - mezi nimi král Jan Lucemburský a sirotčí hejtman Jan Kolda ze Žampachu.

K významným změnám docházelo i ve vzhledu hradu. Z původního opevnění v nejvyšším místě ostrohu se zvětšil do velkého fortifikačního celku. Roku 1544 Náchod získal mocný a bohatý rod Smiřických ze Smiřic, jehož nárokům středověké sídlo nevyhovovalo - mezi lety 1566 a 1614 byl hrad přestavěn na pohodlný renesanční zámek a nastala doba největšího kulturního i hmotného rozmachu města. Náchod byl nadán výsadami, které je téměř rovnaly postavení měst královských.

Tricetiletá válka ovšem přerušila rozvoj města. Statky Smiřických z důvodu oddanosti rodu králi Fridrichu Falckému propadly císařskému fisku a byly roku 1623 prodány Trčkům z Lípy. Po zavraždění Adama Erdmana Trčky spolu s jeho švagrem Albrechtem z Valdštejna v Chebu roku 1634 byly majetky opět zabaveny a získal je od císaře darem generál Ottavio I. Piccolomini, vévoda z Amalfi. Tímto se dostal Náchod do majetku italského rodu, za jehož vlády trpěl válečnými událostmi a násilnou rekatolizací. Došlo ale i k velké barokní přestavbě zámku v letech 1650-1659. Ve městě byly také prováděny stavební práce a roku 1638 byla vydlážděna první ulice - do dnes zvaná Kamenice. Po požáru města roku 1663 byla postavena barokní stará radnice a byl též přestavěn kostel sv. Vavřince na náměstí. Měšťané získali v této době četná privilegia.

19. století přineslo změny do života malého poddanského městečka. Vznikla městská samospráva, nastoupil průmysl a železnice, rozvíjelo se školství, prudce vzrostl počet obyvatel. Stavební rozmach pokračoval až do 20. století a určil dnešní podobu středu města - např. pseudorenesanční nová radnice a secesní městské divadlo. Měšťanská společnost se v procesu národního uvědomění utvářela již v první polovině 19. století, v hospodářském hledisku však Náchod zůstával dlouho za sousedními městy.

Vedle řemesel, soustředěných nejprve v cechovních a později společenstevních organizacích, byl ve městě i celém okolí rozhodujícím činitelem textilní průmysl, jehož výroba byla organizována faktorskými firmami. Ty však nemohly zajistit dostatečně rychlý rozvoj a až v roce 1882 byly postaveny první dvě malé mechanické tkalcovny, které odstartovaly rychlý růst textilního průmyslu ve městě.

Počátkem 20. století byl Náchod jedním z největších bavlnářských center Rakousko-Uherska (město zvané "Manchester východu"). V této době hrál významnou roli v životě města průmyslový proletariát, jehož dělnické spolky doplňovaly četné spolky občanské.

Tepna byla založena v roce 1882 Isaacem Mautnerem, který postavil v Plhově (část Náchoda) tkalcovnu. Tkalcovně se dařilo,

v roce 1907 přistavěl přádelnu a postupně firmu rozšiřoval o další provozy. Počet zaměstnanců postupně stoupl na 500. Po roce 1918 se továrna dále rozšiřovala a v jejím okolí byly vystavěny i nové bytové domy pro zaměstnance. K dalšímu růstu došlo během druhé světové války díky vysoké poptávce po textilu. Kvůli nutnosti dovážení velkého množství materiálu a uhlí byla zřízena železniční vlečka.

Potomci původního majitele továrny se museli přestěhovat do Velké Británie a továrnu získala tehdejší Živnobanka, která ji spravovala po dobu války. V roce 1946 byla továrna znárodněna a v roce 1949 došlo k reorganizaci dosavadních podniků, takže byly sdruženy všechny textilky v rozsáhlé severo-východočeské textilní oblasti. Národní podnik Tepna vznikl sdružením několik dalších textílek. Vyráběly se zde bavlněné a směšové tkaniny, košiloviny a domácí textil. Počet zaměstnanců soustavně klesal z 10.000 na 6.500 a doplňoval se nábořem žen z Moravy a Slovenska.

Po roce 1989 se výrazně zvýšil dovoz textilních výrobků do České republiky, což mělo negativní vliv na domácí produkci a společnost Tepna Náchod postupně snižovala výrobu, až v roce 2006 zkrachovala. Do léta 2013 obývali jednu část areálu továrny bezdomovci, kteří byli vystěhováni. V roce 2013 začala demolice objektu a město oznámilo záměr vystavět na místě areálu továrny velké obchodní centrum. Záměr byl v roce 2018 přehodnocen a nahrazen plánem postavit zde novou obytnou čtvrť.

4. ANALÝZY ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

ANALÝZA DOPRAVY A ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

Centrem města Náchoda prochází mezinárodní silnice 1. třídy (I/33, E67), která je hlavním tahem tranzitní nákladní dopravy z Prahy do přilehlého Polska. Městem projede denně několik tisíc nákladních vozidel a v dopravní špičce se zde tvoří dopravní zácpa, která mnohdy sahá až za hranice města samotného.

Tuto dopravní situaci by měl vyřešit obchvat města Náchoda, který je již vyprojektován a momentálně je ve stádiu před územním řízením. Existují také stále pochybnosti, zda budoucí obchvat městu pomůže, nebo zda tranzitní dopravu do Polska odvede připravovaná dálnice D11. Dále je zatím ve stádiu projektu železniční propojení Náchoda s Českou Skalicí, tedy železniční tunel, jenž by dopravě pomohl pravděpodobně minimálně srovnatelně jako obchvat, neboť železnici k svým cestám využívají jak lidé při cestě do práce, tak při cestě do školy a aktuální stav neodpovídá poptávce po dopravním spojení v 21. století, kdy se jezdí po tratích vybudovaných ve století devatenáctém. Další variantou železničního spojení Náchoda na západ je uvažovaná levnější varianta – trať Nové Město nad Metují – Jaroměř.

ANALÝZA VYBAVENOSTI - VÝZNAMNÉ OBJEKTY

NÁCHODSKÝ ZÁMEK

Na strategicky významném místě- hřebeni Orlických hor si dal Hron z rodu Načeraticů okolo roku 1250 zbudovat hrad, který měl chránit zemskou stezku z Prahy do Polska. Hrad s ostrožnou (bergfitem) byl jeho synovi Ješkovi roku 1316 za vzpuru proti králi Janovi Lucemburskému zabaven a předán Berkům z Dubé a Lipého, koncem 14. století patřil Jetřichovi z Janovic, po jeho smrti roku 1412 král Václav IV. udělil hrad Jindřichu Leflovi z Lažan, který byl roku 1414 jmenován hejtmanem ve Vratislavi a náchodské panství postoupil Bočkovi z Kunštátu a Poděbrad. Hrad byl v průběhu času rozsáhle opevněn a několikrát přestavován.

DIVADLO DR. JOSEFA ČÍŽKA

Průčelí Městského divadla hotelu U beránka bylo pojato velmi diskrétně, aby nenarušovalo sousední budovu barokního děkanství, budovu staré radnice a aby odpovídalo i ostatní městské zástavbě. Část budovy situovaná do náměstí byla určena hotelovému a restauračnímu provozu. Ozdobným portálem se dvěma dívčími akty a znakem města Náchoda se vchází do hlavního vestibulu. Vpravo je situován vchod do restaurace, nalevo do kavárny a z levé strany je řešen i přístup do Lidové restaurace. Velký sál má plochu téměř 300 m² a je ve výšce asi 12 metrů zaklenut štukovým kazetovým stropem s krásnými stylovými lustry. Portály vchodu jsou provedeny z umělého mramoru, dubové dveře jsou zasklené fazetovým sklem.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA

Knihovna sídlí od roku 1954 v domě ve stylu art deco na ulici Kamenice čp. 105. V přízemí a mezipatře se nachází půjčovna pro dospělé čtenáře, první patro patří dětem a ve druhém patře je studovna/čítárna a oddělení regionální literatury. Knihovna půjčuje knihy, noviny, časopisy, hudebniny i audioknihy, tematické kufříky, čtečku elektronických knih a deskové hry.

KOSTEL SVATÉHO VAVŘINCE

Kostel svatého Vavřince v Náchodě je farní kostel náchodské farnosti. Stojí uprostřed centrálního náchodského Masarykova náměstí a je chráněn jako kulturní památka České republiky. Kostel je jedním z mála v Čechách, kolem kterého nikdy nevznikl hřbitov, ten byl a je u původního kostela sv. Jana Křtitele na Starém Městě. Kostel byl pravděpodobně vystavěn kolem roku 1310 a vyhořel roku 1441 při dobývání města Slezany. Roku 1570 se po požáru zřítíl dřevěný strop lodi a kruchta. V letech 1570-1578 byla italským stavitelem Baltazarem chrámová loď zaklenuta, na kamenných sloupech postaven kůr a dlouhá oratoř se schodištěm z náměstí.

NOVÁ RADNICE

Byla postavena počátkem 20. století a patří k významným památkám v novorenesančním slohu, fasáda je zdobena malbami podle návrhů M. Alše, částečně zůstaly dochovány i bohatě zdobené interiéry (obřadní síň). Mezi kulturní památky byla radnice zapsána v roce 1958, dnes je sídlem Městského úřadu v Náchodě.

Jako nárožní objekt s vysokou věží je dominantním prvkem jihovýchodní části Masarykova náměstí. Kratšímu průčelí směřujícímu do náměstí vévodí architektonické prvky, delší fronta v Poštovní ulici je bohatá především na figurální a ornamentální výzdobu. Průčelní křídlo na náměstí kromě věže zdobí vysoký volutový štít s malbou krále Jiřího z Poděbrad, do náměstí směřuje i nárožní věž s třímetrovou sochou rytíře Hrona, zakladatele Náchoda.

KOSTEL HUSŮV SBOR

Tato kulturní památka je situována v ose sever-jih. Jedná se o funkcionalistický komplex dvou hlavních staveb - fary a kostela, které se nacházejí v přesně rozvržené zahradě se hřbitovem. Dominantní postavení zaujímá kostel s pravoúhloú obdélnou lodí, k níž přiléhá zvonice a lodžie s kolumbáriem. Za kostelem je v severozápadním koutě zahrady postavena fara. Samostatně mimo zahradu stojí v ose celého areálu sloup se sochou Jana Husa zhotovenou Janem Vítkem, která dominuje dosud plně nerealizované vizi parku.

ANALÝZA VÝŠKOVÉ ZÁSTAVBY

Z analýzy je patrné, že nejvyššími body v centru nebo v jeho blízkosti jsou především Náchodský zámek, Nová radnice, Kostel sv. Vavřince a Divadlo J. Čížka. Bohužel se zde nacházejí i stavby, které výškovou hladinu dominant narušují a jsou to především bytové objekty, které zde vyrostly v průběhu 70. až 90. let. V řešeném území se taktéž nachází podobný objekt, které nejenom nerespektuje dominanty města, ale vůbec nereaguje na okolní zástavu a tím pádem ani neposkytuje dostatečný komfort a prostor jeho obyvatelům. Proto je součástí návrhu i myšlenka tento objekt zbořit.

ANALÝZA ZELENĚ

Zeleň ve městě měla odjakživa svoje opodstatnění. Kromě dotváření krajinného rázu je nositelem důležitých funkcí (zachytávání smogu, hlavně v blízkosti průmyslových zón, částečná absorpce hluku, stínění v letních měsících, estetická funkce a vyrovnávání teplotních rozdílů - tzv. městské tepelné ostrovy).

Řešené území je ze severozápadní strany lemované svahem, na kterém vrcholu se nachází Náchodský zámek - nejvýraznější dominanta Náchoda a zároveň i kulturní památka. Jedna z pěších tras na zámek vede přímo z Karlova náměstí přes "zelený" zalesněný svah. Podél svahu vede frekventovaná pěší cesta, kterou obyvatelé Náchoda využívají nejen kvůli dobré pěší dostupnosti do školy a k obytné zástavbě za Plhovským náměstím, ale i k odpolední procházce podél lesa.

Les je volně přístupný přímo z centra města, což naznačuje určitý potenciál využití k rekreaci a odpočinku. Současný stav je takový, že toto jinak atraktivní propojení centra města s obytnou zónou, lemuje pás nevzhledných řadových garáží, což vybízí auta k projíždění

ANALÝZA HLUKU

Z hlukové mapy města Náchoda je zřejmé, že největším zdrojem hluku v řešeném území je doprava, a to především silniční. Největší podíl na hlukovém zatížení má ulice Plhovská a to až 75dB. Tento hluk je způsobený nejen osobní dopravou, ale i dopravou nákladní a MHD, která má zde velkou četnost průjezdu územím. V budoucnu by se ale

měla tato silnice nahradit obchvatem a tak všechnu tranzitní dopravu odklonit od centra města, proto v budoucnu bude tato lokalita klidnější i pro rodinné bydlení a rekreaci.

ANALÝZA LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Do řešeného území zasahuje památková zóna typu C a B. Součástí PZ typu C je kromě pár objektů dotvářejících charakter PZ, památkově chráněný objekt - Městská knihovna, která je přístupná z ulice Kamenice a do vnitřní části řešeného území se otevírá její zadní část - dvorek knihovny.

Území určující charakter zóny (A): V této zóně je třeba vhodně využívat a postupně regenerovat kulturní památky a jejich soubory, přiměřenými úpravami zhodnocovat všechny městské prostory, zachovat a modernizovat objekty dotvářející charakter památkové zóny, které mají architektonickou hodnotu a stavebně - technickou kvalitu, novostavby v měřítku urbanistické struktury připustit jen v rozsahu jednotlivých proluk, uchovat přiměřeně i vnější vzhled nechráněných objektů, řádně udržovat veřejné prostory, plochy a objekty včetně zeleně);

Území dotvářející charakter zóny (B): V území je potřeba zajistit postupně obnovu jednotlivých kulturních památek, zachovat pozitivní prvky prostorové a hmotové kompozice, provádět údržbu a modernizaci architektonicky a stavebně kvalitních objektů, novostavby řešit v přiměřeném vztahu ke kulturním památkám a prostředí, řádně udržovat veřejné prostory a zeleň.

Území doplňující charakter zóny (C): Území vyžadující obnovu kulturních památek, udržovat objekty architektonicky a stavebně kvalitní, řešit případnou přestavbu území v prostorové a hmotové kompozici navazující na prostředí památkové zóny.

Zásady urbanistické koncepce dle ÚP:

- novou zástavbu je nutno řešit s ohledem na zachování krajinných a pozitivních stavebních dominant v průhledech a dálkových pohledech
- v kompaktní zástavbě Náchoda, zejména v centru města, zabránit narušení celistvosti a charakteru zástavby necitlivými funkčními změnami
- v souladu s okolní zástavbou dotvářet zejména blokovou zástavbu a poloblokovou zástavbu
- zástavbu v okrajových partiích vlastního města řešit s ohledem na přirozený přechod do volné krajiny (prostupy pro pěší, cyklisty, pohledově izolační zeleň po obvodu výrobních areálů)
- -
- v Plochách smíšených obytných - městských (SM) důrazně dbát na zachování smíšeného charakteru zástavby
- umožnit polyfunkční využití území za současného předcházení konfliktů jednotlivých funkcí
- v rámci zón bydlení vytvářet podmínky pro kvalitní rozvoj obytného prostředí, nové obytné zóny doplňovat adekvátním občanským vybavením včetně kvalitních veřejných prostranství

- vytvářet podmínky k vymístění tranzitní dopravy mimo centrum města
- vytvářet podmínky pro odvedení místní dopravy mimo centrum

- umožnit rekreační využití volné krajiny za současného respektování jejích hodnot a v souladu s podmínkami ochrany přírody a krajiny
- budou respektovány stávající plochy zeleně
- plochy zeleně budou realizovány v rámci jiných funkčních ploch, zejména pak v rámci nových rozvojových lokalit v podobě zeleně veřejně přístupné, soukromé a vyhrazené, případně ochranné a izolační

5. PROBLÉMY A POTENCIÁLY V ÚZEMÍ

- oslabené historické jádro, upřednostnění statické automobilové dopravy před veřejným prostranstvím
- intenzita automobilové dopravy a hluková zátěž je v současnosti velkým problémem řešeného území a celého města
- plochy průmyslu se soustřeďují kolem železnice, která tvoří bariéru ve městě. s novými technologiemi se některé průmyslové plochy stávají brownfieldy
- řešené území se nachází v údolí krajinné nivy, kde díky vysoké exhalační zátěži z automobilové dopravy může docházet díky inverzi k znečištění ovzduší
- neuzavřená bloková zástavba a tím nevyužití možnosti zahuštění centra města
- vysoká různorodost až rozříštěnost zástavby a struktury města, nepropustnost
- nevyužitý potenciál území navazující přímo na historické jádro města
- nevyužitý potenciál řeky Metuje, území se nachází v nivě s hladinou podzemní vody mírně pod povrchem terénu
- dominanta náhodského zámku, zámecký kopec a plánovaná revitalizace
- krátké docházkové vzdálenosti z centra města do obytné zóny v severní části řešeného území
- krátká docházková vzdálenost z autobusového nádraží
- potenciál rekreace (zámek, zeleň a okolní krajina, řeka Metuje)

6. KONCEPT A URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ

- zachování výškových dominant v území (zejména v historickém jádru Náchoda), plynulý přechod výškové hladiny zástavby okolních objektů na výškovou hladinu nově navržených objektů
- vyloučení statické dopravy z centra města a nahrazení parkovacích míst v rámci nově navržených objektů v parteru / podzemí, které jsou v pěší docházkové vzdálenosti od centra do 7 min., tím se podpoří "prodění" aut směrem z centra ven a ne dovnitř historického jádra, hlavní náměstí tak opět získá podobu náměstí a ne parkoviště
- uzavření otevřené blokové zástavby v jižní části řešeného území - tím se uzavrou dvorky objektů a vznikne tak nová ulice, která má zcela nový charakter a oboustranný parter
- zachování pohledových os na dominanty města, osové průhledy ulic na náhodský zámek, průhledy do krajiny a podpořit propustnost území směrem z centra města do krajiny, navázání a vytvoření plynulého přechodu města do okolní krajiny

Brně dne 16. 5. 2019

Bc. Lucia Murárová
autor práce

ZÁVĚR

Hlavním cílem návrhu je využít potenciál řešeného území a zodpovědně jej začlenit do stávající struktury Náchoda tak, aby vznikl kvalitní fungující městský organismus. Návrh se zejména zabývá propojením historického centra města s obytnou zónou v severní části Náchoda a využití rekreačního potenciálu území.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

- GEHL, Jan. Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství. Boskovice: Albert, 2000. ISBN 80-85834-79-0.
- GEHL, Jan. Města pro lidi. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 978-80-260-2080-6.
- SCHENK, Leonhard. Stadt entwerfen: Grundlagen, Prinzipien, Projekte. Basel: Birkhäuser, 2013. ISBN 3034613202.
- KOUCKÝ, Roman. Elementární urbanismu. Boskovice: Albert, 2000. ISBN 80-85834-79-0.

Podklady k zadání

Výškopis města Náchod
Polohopis města Náchod

Územní plán

Územně analytické podklady – výkres limitů, využití území, problémový výkres

Historické fotografie

Vlastní fotografie

Vlastní piktogramy

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

a.s.	akciová společnost
č.	číslo
ČPP	čistá podlažní plocha
dB	decibel
D.V.	docházková vzdálenost
ha	hektar
hl.	hlavní
hod.	hodina
HPP	hrubá podlažní plocha
Km	kilometr
Km ²	kilometr čtvereční
Kč	korun českých
k.ú.	katastrální území
M	měřítko
m	metr
m ²	metr čtvereční
mil	million
min.	minimálně
max.	maximálně
MŠ	mateřská škola
MHD	městská hromadná doprava
nám.	náměstí
ozn.	označení
o.v.	občanská vybavenost
PP	podzemní podlaží
sb.	sbírky
S	sever
s.p.	státní podnik
st.	století
sv.	světová
SV	světlá výška
SŠ	střední škola
SPŠ	střední průmyslová škola
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
tzv.	takzvaně
RD	rodinné domy
ul.	ulice
v.	výška
VMO	velký městský okruh
ZP	zastavěná plocha
ZŠ	základní škola
BUS	autobus

SEZNAM PŘÍLOH

VÝKRESOVÁ ČÁST B1

01	Analýza širších vztahů a dopravy	M1:10 000, 1:5000
02	Analýza občanské vybavenosti a historie	M1:2000
03	Analýza výškové hladiny území, dominanty	M1:2000
04	Analýza limitů, majetkoprávních vztahů a zeleně, ÚP	M1:5000
05	Problémy a potenciály řešeného území, koncept	M1:5000
06	Návrhový situační výkres	M1:750
07	Dopravní situační výkres	M1:750
08	Funkční situační výkres, axonometrické schéma	M1:1000
09	Půdorysné schéma parteru a 1.NP	M1:1000
10	Urbanistický detail	M1:200

VOLNÉ PŘÍLOHY

Výkresová dokumentace A3

Hlavní plakát 700x1000 mm

Fyzický model 1:750

CD se všemi přílohami

POPISNÝ SOUBOR ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Vedoucí práce	Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.
Autor práce	Bc. Lucia Murárová
Škola	Vysoké učení technické v Brně
Fakulta	Stavební
Ústav	Ústav architektury
Studijní obor	3501T014 Architektura a rozvoj sídel
Studijní program	N3504 Architektura a rozvojsídel
Název práce	Brownfieldy v ČR v návaznosti na historické centrum
Název práce v anglickém jazyce	Brownfields in the Czech Republic in connection with historical centers
Typ práce	Diplomová práce
Přidělovaný titul	Ing. arch.
Jazyk práce	Čeština
Datový formát elektronické verze	PDF

Abstrakt práce Předmětem zadání Diplomová práce je urbanistická studie na území v části bývalé Tepny v Náchodě. Areál Tepny je z velké části již po demolici a v současné době chátrá. Toto území má potenciál rozvoje a využití, nachází se v krátké pěší docházkové vzdálenosti od historického centra města a zároveň od obytné zóny v severní části Náchoda. Nad řešeným územím se týčí zámek, který je dominantou a orientačním bodem města. Cílem návrhu bylo maximálně využít potenciál území, ale zároveň přistupovat citlivě k okolní krajině a plynule navázat městským charakterem na krajinný ráz blízkého okolí. Návrhem se ruší objekty, které nerespektují okolní urbanistickou strukturu města a naopak stávající zástavba neuzavřených bloků je doplněna novou zástavbou.

Abstrakt práce v anglickém jazyce The subject of the Diploma thesis is an urban study in the area of the former part of Tepna in Náchod. The Tepna area is largely after demolition and is currently dilapidating. This area has the potential for development and use, located within a short walking distance from the historic city center and at the same time from the residential area in the northern part of Náchod. Above the solved area is the castle, which is a dominant and a city landmark. The aim of the proposal was to use the potential of the territory at most, but at the same time to approach the surrounding landscape sensitively and to connect the urban character of the surrounding urban structure of the city and, conversely, the existing buildings of unclosed blocks are supplemented by new development.

Klíčová slova zelená stezka, svah, zeleň, zámek, parter, úrovně, veřejný prostor, centrum města, limity území, kompoziční osy, charakter uliční zástavby, památková zóna, ochranná pásma, dominanty

Klíčová slova v anglickém jazyce green path, hillside, green, castle, first floor, levels, public space, city centre, land use limits, compositional axes, character of build-up area, historical reserve, buffer zone, dominants

PROHLÁŠENÍ O SHODĚ LISTINNÉ A ELEKTRONICKÉ FORMY VŠKP

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že elektronická forma odevzdané diplomové práce je shodná s odevzdanou listinnou formou.

V Brně dne 16. 5. 2019

Bc. Lucia Murárová
autor práce